

F. t. l. vedr. retsplejeloven og forskellige andre love

2.5. Meroffentlighed

2.5.1. Gældende ret

Det er almindeligt antaget, at domstolene i medfør af almindelige principper om meroffentlighed kan give aktindsigt i videre omfang end foreskrevet i retsplejeloven.

Den ulovbestemte adgang til at give meroffentlighed begrænses af regler om tavshedspligt mv.

2.5.2. Lovforslagets udformning

2.5.2.1. Retsplejerådet foreslår at lovfæste principper om meroffentlighed i retsplejen, på samme måde som det allerede er tilfældet for den offentlige forvaltning, jf. offentlighedslovens § 4, stk. 1, 2. pkt.

Meroffentlighed kan gives i den form og på sådanne vilkår, som er hensigtsmæssige og rimelige i den konkrete situation.

Retsplejerådet foreslår i den forbindelse, at retten skal kunne bestemme, at en person uden for domstolene og den offentlige forvaltning har tavshedspligt med hensyn til fortrolige oplysninger, som retten videregiver til den pågældende uden at være forpligtet hertil (dvs. som meroffentlighed). En tilsvarende regel findes allerede for den offentlige forvaltning, jf. forvaltningslovens § 27, stk. 3.

Der henvises til betænkningen side 156-157.

2.5.2.2. Justitsministeriet kan tilslutte sig Retsplejerådets synspunkter, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse hermed. Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 15 (forslag til retsplejelovens kapitel 3 a, jf. navnlig § 41 g), og bemærkningerne hertil.

2.6. Afgift eller gebyr

2.6.1. Gældende ret

Den, der søger aktindsigt, skal efter de gældende regler betale retsafgift for kopier, der udleveres af retten, og for kopier af politirapporter, der udleveres af politiet, jf. retsafgiftslovens § 48. Retsafgiften udgør 175 kr. pr. dokument.

Retsafgiftslovens § 49 fritager visse kopier fra afgiften. Det drejer sig bl.a. om kopier, der bestilles af en part i en civil sag, som er fritaget for betaling af retsafgift, eller af sigtede eller tiltalte under en straffesag, i tilfælde hvor ret til at få udskrift er hjemlet i retsplejeloven i andre tilfælde end efter den almindelige regel i retsplejelovens § 41, eller er tillagt ved beslutning af retten. Det drejer sig endvidere om første udskrift til parterne af en retsafgørelse eller et retsforlig i en civil sag.

Der skal hverken betales retsafgift eller gebyr for kopier af andre dokumenter, som udleveres af politiet. Der er dog hjemmel til administrativt at fastsætte regler om betaling af gebyr for udlevering af kopier, jf. forvaltningslovens § 18, stk. 3, 3. pkt., men dette er ikke sket.

2.6.2. Lovforslagets udformning

2.6.2.1. Retsplejerådet anfører bl.a., at den gældende retsafgift på 175 kr. efter rådets opfattelse i mange tilfælde må antages at være en reel hindring for aktindsigt, og at denne hindring ville blive endnu mere udtalt efter Retsplejerådets forslag, hvor enhver som hovedregel kan få udleveret kopi af alle domme og kendelser (jf. pkt. 2.1.2 ovenfor).

For at skabe så stor parallelitet som muligt med den aktindsigt, der gives hos den offentlige forvaltning, foreslår Retsplejerådet, at betalingen for kopier i retsager fremover skal have karakter af et gebyr og ikke en afgift.

Retsplejerådet foreslår på denne baggrund en bemyndigelsesbestemmelse i retsplejeloven, hvorefter justitsministeren fastsætter regler om betaling for kopier, der udleveres efter de foreslåede regler om aktindsigt, herunder den foreslåede regel om meroffentlighed. Samtidig foreslås retsafgiften for sådanne kopier afskaffet.

Der henvises til betænkningen side 157-160.

2.6.2.2. Justitsministeriet er enig med Retsplejerådet i, at indførelsen af de foreslåede nye regler om aktindsigt i civile sager og straffesager giver anledning til at overveje, i hvilket omfang der bør ske en tilnærmelse af betalingsreglerne i forbindelse med aktindsigt hos domstolene og aktindsigt hos den offentlige forvaltning.

Efter Justitsministeriets opfattelse bør overvejelser om eventuelle ændringer af retsafgiften for udlevering af kopier imidlertid indgå i de mere generelle overvejelser om retsafgifternes størrelse mv., som Justitsministeriet agter at foretage på grundlag af Retsplejerådets kommende betænkning om de økonomiske spørgsmål i forbindelse med civile retssager. Retsplejerådet forventes at have afsluttet sine overvejelser herom omkring årsskiftet 2003-2004.

Lovforslaget viderefører på denne baggrund indtil videre retsafgiften på 175 kr. for udlevering af kopier af retsbogstilsforsler mv. Der henvises til lovforslagets § 6 (ændring af retsafgiftsloven) og bemærkningerne hertil.